

Lyklaorðini fyrri einum góðum føroyskum sjúkrahúsvirki:

Varðveitið sjúkrahúsinu og økið um samarbeiðið

-Barnakonur verða verri fyrri. Sjúklingar við blóðtøppum í hjartanum verða verri fyrri. Drukivanlukkur verða verri fyrri. Skaðar har sjúklingar hava lágt blóðtrýst verða verri osfr. osfr. Hetta verða nakrar av teimum ítøkiligum avleiðingunum verður seinasta frágreiðingin um at broyta bygnaðin í føroyska sjúkrahúsvirkinum fylgd skrivar Jákup Petersen, yvirlækni í greinini, har hann leggur upp til økt samstarv millum tey trý sjúkrahúsinu. Tað er hansara avgjörda meining, at tað besta fyrri føroyingar er at varðveita tey trý sjúkrahúsinu. Hann grundgevur í greinini hví.

Sakligheit

Tað eru nú gott og væl 3 mánaðir síðani »Ráðgjvingsgruppan« vedrørende sundhedsvesenet på Færøerne« kom við sínari frágreiðing.

Hóast eg havi roynt tær ferðir at komið við fakligum viðmerkingum, so hevur tað gingið trekt við einum so vorðnum orðaskifti. Meira áherðsla hevur verið lögð á metingar av persónum. Hvar standa teir í hierarkinum? Eru teir verdir at lurtu eftir? Kann finnst at teimum persónliga o.s.fr.

Okkara góði kollegi hjálparlæknin Jesper Brandt Andersen gjøgnumgekk heimabókmentimar og fann umleið 5 ferðir so stóra deyligheit tá mammurnar føddu heima. Kanningar í Europa, Australien, USA, Kanada o.s.fr. vísu tað sama. Heilsustýrið hevur av somu grundum mælt frá heimaføðingum í Danmark.

Hetta bleiv í Føroyum afturvíst við at her skuldi ongin ungur danskur lækni koma og siga okkum nakað. Harafturat vísu tað seg at ein av yvirlæknunum í Føroyum varð føddur heima, og hann helt seg ikki hava fingið nakran skaða av tí. So varð tann spurningurin loystur.

Harafturat hava væl kvalificerað fólk hildið tað verið sera skemtiligt at nakar fekst við at kanna hesi mál vísindaliga í heila tikið.

Aðrir háttir hava verið. M.a. er danskføroyska ráðgevingamevndin blivin gjørd til úrmælingar, toppembættismenn o.s.fr., sum flugu so høgt uppi, at allur kritikur sjálvandi var tað reina møn og misunnslis.

Sjálv innihaldið í kritikkunum bleiv sjálvandi ikki umrøtt. Tað ráddi jú meira um at leggja eftir teimum persónunum, sum vágaðu sær at mukka.

Fleiri frágreiðingar um Sjúkrahúsvirki Føroya:

Tað eru gjørdar fleiri frágreiðingar um Heilsuverk Føroya seinastu árinu. Tað, sum eyðkennir líknandi frágreiðingar aðrastaðni í heiminum er at tær skulu verða hent »fakligt« grundarlag hjá politíkum at taka ópopulærar avgerðir á. Og her er nýggjasta frágreiðingin hjá okkum onki undantak.

Seinasta frágreiðingin um Sjúkrahúsvirkið er soleiðis gjørd av 6 donskum og føroyskum embættismönnum har 2 einaferð hava arbeitt sum læknar. Nakrir av hesum embættismönnum hava eisini ábyrgd av hvussu gongdin hevur verið í Danmark. Og har sær ikki alt so væl út.

Har eru fólk ónøgd við gongdina. Yvirlæknar ávara um at støðið innan alt sjúkrahúsvirkið er lækkað, og at teir yngru læknarnir ikki fáa ta neyðugu útbúgvina.

Livaldurin er fallandi og granskarar meta at tað skal ikki so lítið til av peningi at fáa tað danska sjúkrahúsvirkið á hædd aftur við hini norðurlöndini.

Men í Føroyum letur til at allir spurningar innan virkið verða loystir við at tey smáu sjúkrahúsinu verða niðurlögð.

Frágreiðingarnar, sum komnar eru gjøgnum árinu, eru sera ymiskar. Til tíðir

ivast ein í at tær viðgera sama verk. Frágreiðingin frá 1988 sigur m.a. at: »Det færøske samfund har geografiske og klimatiske forhold, som gør det nødvendigt med i hvert fald tre institutioner, som kan yde akut sygehusbehandling døgnet rundt indenfor akut medicin, almen kirurgi og fødselshjælp«.

Seinasta frágreiðingin mælir til at niðurlægja allar hesar funktiónir, og nakað afturat, á teimum smáu sjúkrahúsunum, og gera tey um til tað sum Departementchef Jørgen Varder í eini útvarpssending kallaði »Helsecenter«. Seinasta frágreiðingin sær heldur ongan mun á tí føroyska og tí danska veðurlagnum. Og annars verður mett at føroyska og danska landslagið eru eins.

Føroyar eru onki broyttar hesi 5 árinu. Læknavísundin er nøkurlunda tann sama, men niðurstøðurnar eru fullkomiliga ymiskar. Or-

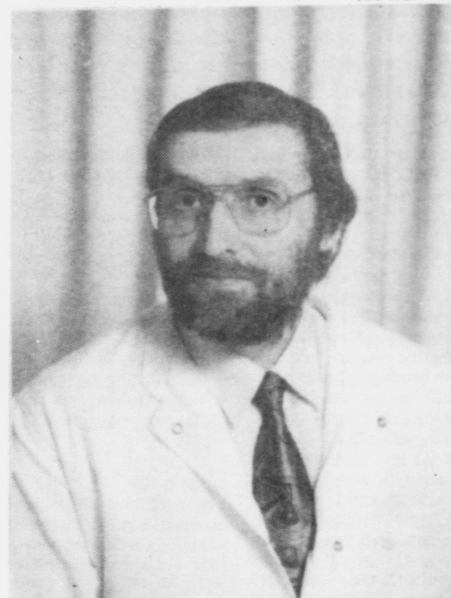
søkin er sjálvsagt at politikkur er uppi.

Men tað er ikki uppgávan hjá læknunum at spæla politikarar. Vit byggja okkara viðgerðir á vísindaligar royndir. Og tað álíggur okkum at kunna okkara sjúklingar um kendar vandar.

Avleiðingar um seinasta frágreiðingin verður fylgd:

Eg havi fyrr nevnt ávís fyrbrigdi, sum hava týðning, tá sjúklingar verða akutt sjúk. Tað er hesin bólkurin av sjúklingum, sum verða raktir av nýggjastu broytingarætlunum. Sum dømi kann nevast at:

1) Barnakonur verða verri fyrri. Í flestu førum ber ikki til at siga frammanundan viðvíkjandi trupulleikum undir føðing. 2 úmar til nærmasta føðistað er ov langt, og tað eru tíverri alt ov nógvur royndir av hvussu illa tað kann ganga.

Jákup Petersen, yvirlækni: -Um tað er politiskur vilji til at varðveita tey smáu sjúkrahúsinu, so mugu manning, karmar og støðið verða soleiðis, at tað er forsvarligt.

2) Sjúklingar við blóðtøppum í hjartanum verða verri fyrri. Tað hevur týðning at teir skjótt koma undir serviðgerð. Henda viðgerð er í fleiri førum av einum so vorðnum slagi at hon má gerast á sjúkrahúsi. Ikki sum præhospítalbehandling.

3) Drukivanlukkur verða verri fyrri. Tær eru tíbetur ikki so nógvur longur. Men knappliga er vanlukkan har, og krevur skjóta lívbjargandi viðgerð.

4) Skaðar har sjúklingar hava lágt blóðtrýst verða verri fyrri. Teir hava tørv á skjótari (ofta lívbjargandi) skurðviðgerð. Prehospítalbehandling seinkar bert tað endaliga viðgerðina.

Aðrar sjúkur so sum blóðandi magasár, skaðar á

høvdið, knívskaðar, meningitis, asthma, blóðandi barnakonur, graviditetseitan o.s.fr. kunnu í fleiri førum krevja skjóta viðgerð á sjúkrahúsi. Tað er jú ikki av tilvild at tað í tí framkomna partinum av heiminum verður hildið vera rímuligt at sjúklingar í mesta lagi skulu hava 30 min. at koyra til næsta sjúkrahús.

Præhospítal viðgerð:

Í frágreiðingin verður nevnt at præhospítalsviðgerð á »Heilsusentrinum« saman við relevantum transporti til Landsjúkrahúsið fer at geva eina betri sjúkrahúsviðgerð.

Fyri tað fyrsta er tað jú ongin trygd fyrri tí. Harafturat verða tað nøkur, sum koma ov seint til viðgerðar.

Um allan heim verður kjakast um præhospítalsviðgerð, og niðurstøðan er sum oftast at tað ræður um sum skjótast at koma á sjúkrahús. Her tosa vit um præhospítalsviðgerð upp á einar 15-20 minuttir. Í Føroyum kemur hon at taka tímar og viðhvørt dagar og er klárt óforsvarlig.

Tað er ikki neyðugt við nøkrum stórum og flottum sjúkrahúsi. Eru manningin, umstøðurnar og rutinurnar bert í lagi er viðgerðin forsvarlig. Her má viðmerkjast, at vit í Føroyum bert hava smá sjúkrahús. Kanningar hava víst at tað ikki er so umráðandi við støðdini á sjúkrahúsinum, heldur at tað er vælfungerandi. Sum

